

Міністерство освіти і науки України
Кіровоградська обласна державна адміністрація
Льотна академія Національного авіаційного університету
Український державний центр національно-патріотичного
виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді
Федерація спортивного туризму України

Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України

Матеріали
V міжнародної науково-практичної конференції

4-5 квітня 2019 року

Кропивницький – 2019

УДК 379.85

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Льотної академії
Національного авіаційного університету
(протокол № 2 від 06 березня 2019 року)*

Головний редактор:

Залевський А.В. – кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника Льотної академії Національного авіаційного університету з навчальної, науково-методичної та виховної роботи

Редакційна колегія:

Ковальський В.С. – доктор економічних наук, професор

Колотуха О.В. – доктор географічних наук, доцент

Лещенко Г.П. – кандидат географічних наук, професор

Любіцева О.А. – доктор географічних наук, професор

Наровлянський О.Д. – кандидат педагогічних наук

Топольний Ф.П. – доктор біологічних наук, професор

Чумак О.О. – доктор юридичних наук

Яворська В.В. – доктор географічних наук, професор

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України» // Збірник наукових праць. – Кропивницький. – ЛА НАУ, 2019. – 425 с.

У матеріалах конференції розглядаються економічні проблеми туризму, менеджмент та маркетинг в туризмі, питання щодо географічних аспектів туризму та рекреації, теоретичні, методичні та організаційні основи спортивного туризму та активної рекреації, психолого-педагогічні та правові аспекти туризму та рекреації, підготовка фахівців з туризму, екологічні аспекти туризму та рекреації, наукові засади краєзнавчого туризму

©Льотна академія НАУ, 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Економічні проблеми, менеджмент та маркетинг в туризмі

Сікірда Юлія, Шмельова Тетяна, Беляєв Юрій. Системний аналіз факторів середовища менеджменту підприємства авіаційного транспорту як компоненту туристичної індустрії	6
Смирнов Ігор. Логістика «овертуризму» в умовах урботуризму	17
Смутчак Зінаїда, Ситник Оксана, Серета Наталія. Типологізація сучасних міграційних процесів	34
Залевський Анатолій, Соколовський Віктор, Щоголєва Інна. Аналіз основних схем взаємодії туристичних та авіаційних компаній	40
Саркісова Олена, Козир Інна, Мамедова Ельвіра. Вплив «Low cost» авіакомпаній на розвиток міжнародного туризму	53
Коваленко Надія, Черногор Наталія, Коваленко Діана. Освітній туризм: можливості застосування досвіду Естонії в Україні	59
Столярчук Наталія, Письменна Марія, Єрмоленко-Князева Лілія. Аналіз стану та перспективи розвитку медичного туризму в Україні	67
Романів Павло. Інвестиційна привабливість Жидачівського району Львівської області як туристичної дестинації	75
Дорошенко Тетяна. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі в Україні	83
Бартош Лариса, Бондаренко Наталія. Технологія побудови іміджу туристичного підприємства	90

СЕКЦІЯ 2. Географія туризму та рекреації

Любіцева Ольга. Географія туризму: сучасний зміст, місце в системі наук .	97
Денисик Григорій. Художнє ландшафтознавство у сучасному туризмі ...	106
Колотуха Олександр. Геопросторові особливості трекінгового туризму ..	111
Заставецька Леся, Дударчук Катерина. Сучасний стан та перспективи розвитку оздоровчого туризму в Україні	120
Жиделєва Анастасія, Пацюк Вікторія. Аналіз туристичних потоків між Україною та Туреччиною	126
Скриль Ірина. Сучасні тенденції розвитку туризму в Україні	137
Вовк Валентин, Кудряков Андрій. Особливості класифікації та просторового розподілу туристичних ресурсів Кіровоградської області ...	143
Воловик Володимир. Поняття туристичного місця	149
Льїн Леонід. Природні та штучні водойми України: поширеність та перспективи використання у рекреації	156
Миргородська Олена, Аркан Олександра. Подієвий туризм в Кіровоградській області: сучасний стан та перспективи розвитку	164

Соколовський Віктор. Особливості рекреаційного потенціалу та районування Іспанії	173
Козинська Ірина. Організація лікувально-оздоровчого туризму в Черкаській області	184
Соколовський Віктор. Аналіз ресурсного потенціалу для формування регіонального рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я	191

СЕКЦІЯ 3. Теоретичні, методичні та організаційні основи спортивного туризму та активної рекреації

Божук Тетяна, Тучапець Анастасія. Фітнес-туризм як складова фізичної рекреації	202
Соколов Володимир, Колотуха Олександр. Методика розподілу бюджетних коштів на змагання зі спортивного туризму	209
Кондратенко Олександр. Розвиток дитячого спортивного туризму на Харківщині	213
Гуцалюк Максим. Індивідуальна підготовка велотуриста	218

СЕКЦІЯ 4. Психолого-педагогічні та правові аспекти туризму та рекреації, підготовка фахівців з туризму

Кравченко Оксана, Коляда Наталія, Каштан Сергій. Підготовка майбутніх соціальних працівників до надання соціальних послуг видами інклюзивного туризму	223
Плачинда Тетяна. Фізичне виховання як чинник якісної підготовки фахівців з туризму	232
Чейпеш Іванна. Іншомовна комунікативна культура фахівців туристичної сфери з позиції діяльнісного підходу до її формування	238
Баранов Віталій. Організація та проведення туристичного походу студентів як елемент практичного навчання	244
Зеленський Сергій. Міжнародно-правове співробітництво у туристичній галузі	251
Москаленко Сергій, Арапов Олексій, Метрук Растислав, Лелакова Ева. Правове регулювання безпеки туризму в Україні	258
Романенко Олександр. Логістика у сфері гостинності	264
Имангулова Тат'яна, Губаренко Анастасія. Особенности ввєдрення професіональних стандартів в систему підготовки спеціалістів екскурсійного обслуговування	272
Шестопалова Ірина. Система науково-методичної діяльності з туризму і краєзнавства у закладах позашкільної освіти Харківщини	278
Петрова Альона. Аналіз професійної підготовки фахівців спортивно-оздоровчого туризму у закладах вищої освіти	286
Копилець Євгеній. Географічне краєзнавство у чинних навчальних програмах із позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку	292
Михалевська Раїса, Лісота Андрій. Трансформація принципів сучасної педагогіки в позашкільній туристсько-краєзнавчій діяльності	299

Глядченко Ганна, Юношева Ілона, Чернявський Сергій. Сучасний стан та розвиток туризму в позашкільному закладі	304
Каргополова Оксана. Виховання дошкільнят засобами туризму і краєзнавства	313

СЕКЦІЯ 5. Екологічні аспекти туризму та рекреації

Яворська Вікторія, Сич Віталій, Коломієць Катерина. Перспективи розвитку екотуризму на природоохоронних територіях Одеського регіону.....	319
Топольний Федір, Гелевера Ольга. Міфи та правда про шкідливість уранових шахт для здоров'я жителів Кропивниччини	330
Бондар Юлія, Легінькова Ніна. Екотуризм як важлива складова стратегії сталого розвитку України	336
Терлецька Оксана, Кушнір Леся, Періг Тетяна. Екологічний туризм у межах бальнеологічних територій на прикладі Трускавецько-Східницького регіону	345

СЕКЦІЯ 6. Краєзнавчий туризм

Обозний Василь. Краєзнавчий музей як організаційно-методичний центр шкільного краєзнавства і туризму	352
Валулик Маріанна. Перспективні напрями розвитку туризму в Республіці Беларусь (на прикладі Гродненської області)	360
Редін Володимир, Редіна Валентина. Туристична привабливість Харкова: сучасний стан та шляхи розвитку	365
Євтушенко Олена. Bordertown на Сумщині	372
Грицюта Валентина, Редіна Ольга. Екскурсії – невід'ємна складова розвитку краєзнавчого туризму	380
Цимбала Ольга, Сало Світлана. Мостиська на туристичній карті Львівщини	386
Ситник Олексій, Хлевнюк Ольга. Туризм як перспектива розвитку Гайворонського старопромислового району	393
Кривенкова Руслана, Затилюк Юрій. Особливості формування туристичного потенціалу Чорнобильської зони	406

Відомості про авторів	419
------------------------------------	-----

формування групи екскурсантів, оренда автобусу, пошук екскурсовода клопітка справа і не дуже прибуткова.

Висновки. Реалізуючи пізнавальну функцію, екскурсії є важливим засобом патріотичного виховання, вивчення історії країни, або місцевості, героїчного минулого її народу, традицій, розвитку культури та мистецтва. Як ефективна форма навчання, вони активно використовуються в педагогічному процесі, сприяючи використанню максимальної розумової активності і самостійної пізнавальної діяльності екскурсантів, озброюючи їх навичками самостійного спостереження і аналізу візуальної інформації.

Досвід проведення екскурсій, їх виховний та освітній потенціал дають право стверджувати, що навчально-тематичні екскурсії відіграють значну роль у національно-патріотичному вихованні учнівської молоді.

Таким чином, у контексті суспільного розвитку екскурсії виконують рекреаційну, комунікативну, освітню і виховну функції. Заклади позашкільної освіти безперечно є провідними в організації екскурсій та розвитку краєзнавчого туризму серед учнівської та студентської молоді.

Список використаних джерел:

1. *Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і мистецтвознавство. Навчальний посібник, Київ, «Альтерпрес», 2007. – с.32-33.*
2. *Поклодна М. Організація екскурсійної діяльності. Підручник. Харків, ХНУМГ імені О.М. Бекетова, 2017, 180 с.*

УДК 338.483.1(477.83/.86)

Цимбала Ольга, Сало Світлана

Львівський інститут економіки і туризму

Мостиська на туристичній карті Львівщини

У статті окреслено історію формування районного центру Львівської області – м. Мостиська як важливого транскордонного українсько-польського центру. Виділено найважливіші туристичні ресурси міста та краю, охарактеризовано цікаві сакральні, архітектурні, фортифікаційні пам'ятки та народні звичаї. Проаналізовано розроблені місцеві туристичні маршрути та виділено перспективні напрямки розвитку туризму.

Ключові слова: *Мостиська, туристичні ресурси, історико-культурна спадщина, сакральні пам'ятки, місцеві звичаї.*

Цимбала О., Сало С. Мостиска на туристической карте Львовщины.
В статье обозначено историю формирования районного центра Львовской области – г. Мостиска как важного трансграничного украинско-польского центра. Выделены важнейшие туристические ресурсы города и края, охарактеризованы интересные сакральные, архитектурные, фортификационные

памятники и народные обычаи. Проанализированы разработанные местные туристические маршруты и выделены перспективные направления развития туризма.

Ключевые слова: Мостиска, туристические ресурсы, историко-культурное наследие, сакральные памятники, местные обычаи.

Tsybala O., Salo S. Mostyska on the tourist map of Lviv region. *The article outlines the history of the formation of the regional center of the Lviv region – Mostyska as an important cross-border Ukrainian-Polish center. The most important tourist resources of the city and the region are highlighted, interesting sacred, architectural, fortifications and folk customs are described. The developed local tourist routes and the perspective directions of tourism development are analyzed.*

Key words: Mostyska, tourist resources, historical and cultural heritage, sacred sights, local customs.

Львівщина – безперечний лідер серед «туристичних» областей України. Вулиці та кафе Львова в будь-яку пору доби та року переповнені туристами. Саме зі Львова гості міста часто вирушають у популярні туристичні маршрути, з метою побачити збережені замки у Свіржі, Олеську, Підгірцях чи Золочеві, відвідати святині в Крехові чи Уневі, оздоровитись у Трускавці, Моршині або Східниці. Саме так туристи, та й самі львів'яни, часто обирають одні і ті ж популярні локації, не здогадуючись, що поряд ще безліч цікавих і незвіданих містечок та сіл, серед них і Мостиська. Насправді, це прикордонне містечко щодень транзитом перетинають тисячі людей, які прямують в Україну і з України до європейських країн.

Дослідженням міста Мостиська з 90-х років ХХ ст. активно займався український історик, краєзнавець, перекладач та журналіст Іван Саган [7, 8, 9, 10]. Його авторству належить ряд краєзнавчих нарисів, присвячених історії м. Мостиська, Мостиському району та визначним постатям краю. Цю справу продовжив місцевий краєзнавець Богдан Мартин [3], що видав теж ряд історичних досліджень. З огляду на багату історико-культурну спадщину м. Мостиська вважаємо, що цей населений пункт має зайняти належне місце і на туристичній карті Львівщини.

Метою статті є окреслення історико-географічних передумов формування м. Мостиська, характеристика сучасних туристично-рекреаційних ресурсів міста та виділення потенційних можливостей туристичного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Мостиська – районне місто у південно-західній частині Львівщини (територія міста складає 12,8 км², а населення – понад 9 000 осіб). Місто розташоване за 12 км від польсько-українського кордону та лежить на перетині автомобільних доріг Львів–Перемишль, Дрогобич–Яворів і Дрогобич–Перемишль. Північною окраїною Мостиськ проходить залізничний шлях Перемишль–Львів. Відстань до обласного центру м. Львова складає 70 км, у той час як відстань до Перемишля – 28 км.

Вигідне географічне розташування Мостиськ завжди сприяло економічному процвітанню міста [4].

Мостицина розташована в межах Сянсько-Дністровського межиріччя, де з південного заходу на північний схід проходить частина Головного Європейського вододілу. Через Мостиська протікають річки Січна та Вишня. Рікою Вишнею район поділений на дві неоднорідні території – Надсянську рівнину на північному сході та Сянсько-Дністерську височину на південному заході і в центральній частині.

У часовому просторі місто Мостиська носило різні назви, але всі вони так чи інакше походять від слова «мости»: Мосциска, Мосціска, Мостич, Мостища і врешті – Мостиська. Назва пов'язана з мостами, які оточують місто з чотирьох боків через річку Січницю [9].

У X ст. терени, де розташовані Мостиська знаходились у володіннях князівства білих хорватів, центром яких був Перемишль. Перша писемна згадка про Мостиська зафіксована 1392 р., а 1404 р. село Мостища отримало Локаційний привілей на магдебурське право, відтак поселення отримало назву Мостиська і статус міста. Знаковим для міста став 1498 р., коли турки, татари і волохи спалили місто. Однак після цього польська влада, будучи зацікавленою у швидкій відбудові Мостиськ, звільнила місто у 1500 р. від податків на 8 років. З 1570 р. розпочалась ярмаркова історія Мостиськ, коли король видав дозвіл на проведення двічі на тиждень у вівторок і п'ятницю торгів, а чотири рази на рік ярмарків (25 лютого, 27 червня, 10 серпня, 2 листопада). Вже у XVIII ст. Мостиська стали важливим торговельним і ремісничим містом. Новітня історія Мостиськ ознаменувалась датою 4 листопада 1861 р., коли прибув перший потяг в Україну з Відня на станцію Мостиська у складі паротягу під назвою «Ярослав», двох пасажирських вагонів та чотирьох платформ, що прямували до Львова. Цікаво, що 1895 р. по виборчому округу Мостиська–Перемишль–Доброміль до австрійського парламенту балотувався Іван Франко. 2004 року місто відзначило 600-ліття від здобуття магдебурзького права [5].

Упродовж віків у регіоні формувалась самобутня культура та мистецтво, що поєднали місцеві традиції із впливами інших народів. Тут збереглися автентичність, архітектура, храми, традиції, обряди, фольклор. Представники різних національностей (татари, німці, поляки, євреї, австрійці та ін.) залишили тут свою спадщину. Цікаві пам'ятки історії та культури, різноманітність сакральних об'єктів, багатство архітектурних стилів, релігійних традицій, етнічних звичаїв, прикордонне розташування робить Мостиський район дуже привабливим у контексті розвитку туризму.

Насамперед, Мостицина – вражає кількістю та якістю археологічних пам'яток. Археологи виявили, що деякі пам'ятки мають два або більше культурно-хронологічні горизонти, які представлені матеріалами епохи енеоліту, бронзи та пізньоримського часу, періодами раннього і пізнього середньовіччя, нової доби. У цьому регіоні вперше були виявлені пам'ятки доби палеоліту та мезоліту. Для археологічної науки та давньої історії

України територія між ріками Сян та Дністер і пасмом Розточчя є надзвичайно цікавою, оскільки це одна із найважливіших контактних зон прадавніх культур Центральної Європи.

Мостиська, як і весь край надзвичайно багатий на пам'ятки сакрального мистецтва, які зберегли унікальну досконалість українського церковного будівництва і у той же час переплітаються з традиційними елементами релігійного будівництва інших національних. На увагу заслуговує костел Марії Божої Неустанної Помочі і св. Катерини Олександрійської (Монастир домініканців), що був споруджений у XVI ст. на місці монастиря домініканців. У 1631 р. домініканці з Кракова передали до костелу реліквії святих, а через два роки – образ св. Катерини. 8 вересня 1883 р. отець Бернард Любенський привіз в костел копію відомого образу Матері Божої Неустанної Помочі, освячену Папою Леоном XIII. У 2001 р. її короновано папою Іваном Павлом II. Наступного року костел оголошено Санктуарієм Матері Божої Неустанної Допомоги [4]. Цікавими сакральними пам'ятками також є костел Івана Хрестителя, Церква Покрови Пресвятої Богородиці, Церква св. Юрія, Церква Вознесіння Господнього, Костел св. Архангела Михаїла.

Визначною історико-архітектурною пам'яткою є панський палац Антонія Страхоцького, розташований на території колишнього приміського села Рудники Ляцькі, що сьогодні є частиною Мостиськ. 1820 р. Антоній Страхоцький розпочав будівництво великого палацу, який до 1825 р. в основному був завершений, хоча продовжувались роботи над господарськими будівлями. Проект цього палацу та ротондового залу дослідники приписують архітектору Фредерикові Бауману. Сучасники згадували, що Антоній Страхоцький, споруджуючи помпезну садибу у стилі давніх оборонних замків, піддався тодішній моді, яка панувала в Галичині. По смерті Антонія Страхоцького маєток перейшов до графа Борковського, згодом – до графа Холоневського. Перед Першою світовою війною Рудниками володів Ланцютський банк. Під час війни резиденція постраждала, але була відбудована. З інших споруд в маєтку зберігся шпихлір і домово каплиця. Після Другої світової війни у палаці розмістили школу, яка функціонує тут і сьогодні [6].

Цікавою фортифікаційною пам'яткою регіону є відомий комплекс оборонних споруд XIX–XX ст., який раніше оточував місто Перемишль, а зараз знаходиться на північно-західній околиці м. Мостиська у с. Поповичі. Цю фортецю часто порівнюють із французькою фортецею Верден. Будівництво споруди почалося у 1850 р., а закінчене було майже через 25 років. Фортеця, згідно концепції Австро-Угорської держави, мала блокувати вигідний для ворожої армії перехід з півночі на південь. Комплекс оборонних споруд кільцем огортав усі форти, а це майже 45-ти кілометровий пояс. Шість уцілілих фортив сьогодні знаходяться на території України. Вони сховані густими чагарниками та пилом історії [3, 10].

Цікавими є мостиські звичаї та традиції, сформовані представники різних національностей. У Мостиськах з особливою шаною ставляться до релігійних традицій, тому у Різдвяний та Великодній періоди тут організують цікаві святкування, у яких беруть участь усі охочі – від найменших гостей до найстарших. На площі навпроти районного Народного дому відбуваються ярмарки – «Добрі традиції Галичини». Свою продукцію напередодні Великодня привозять для мостищан і жителів району фермерські господарства, сільгоспідприємства, підприємства хлібопекарські та переробної промисловості Мостищини та інших міст області.

Варте уваги традиційне святкування Хрещення Господнього, яке відбувається неподалік від м. Мостиськ, в с. Гусаків, – Свято Яблуневої сосни. На захід з'їжджаються люди з усіх навколишніх сіл району. За словами місцевих мешканців, дерево для прикрашення яблуками вибирають лише неодружені сильні хлопці. Сосна має мати товстий стовбур, адже на неї вішатимуть багато яблук. Гілки зв'язують у так звані куполи, а дерево зв'язують у формі корони. Яруси ялинки символізують Святу Трійцю – Бога Отця, Бога Сина, і Духа Святого. Підготовлене дерево рясно прикрашають яблуками. Це святкування пов'язане з легендою, яка розповідає про те, що у хрещення Ісуса бідні люди не мали, що йому подарувати. Відтак, вирубили в лісі сосну у дар, а поки принесли до Сина Божого – вона вкрилася червонобокими яблуками.

Традицію яблуневої ялинки забули у радянські часи, однак за роки незалежності місцеві мешканці відродили це свято і вже понад 20 років молоді люди щозими готують святкове деревце. Між собою вирішують – у кого із неодружених цьогоріч готуватимуть яблуневу ялинку. Дівчата вважають, що прикрашати «яблуневу» ялинку – велика честь. На оздоблення використовують 140 кг яблук, сірники і стрічки. Прикрашену яблуками сосну хлопці несуть на раменах до церкви Успення Пресвятої Богородиці. Подія розпочинається з освячення дерева. Після літургії прикрашену сосну несуть у народний дім с. Гусаків і там починається традиційний торг, де хлопці та чоловіки купують яблука, щоб подарувати своїм коханим матерям, дружинам та дівчатам... бо «хто хоче щастя мати – не треба більше ніж те яблуко придбати за символічний гріш... Й дарувати щиро коханій чи сестрі, щоб в хаті було мирно врожайно на столі!». найдешевше коштують яблука знизу ялинки, ті, що вище – дорожчі. Найбільше цінується яблуко з самого верхечку. У Гусакові кажуть: подарувати дівчині яблуко-верхівку – те саме, що освідчитися. Найдорожче яблуко купили за 2 000 гривень. Усі вторговані гроші відкладають на наступну ялинку та на організацію у селі вечірок для молоді. Святкування супроводжується колядками, шедрівками, а у гості приходять й дитячий вертеп [11].

Цікавою і нетиповою для інших міст, але вже традиційною у Мостиськах стала Хода Трьох царів. Кілька років поспіль в день Богоявлення Господнього через центр Мостиськ урочисто проходить велелюдна Хода

Трьох царів – Гаспара, Мальхіора і Балтазара, віддаючи поклін Новонародженому Дитятку Ісусу.

Особливим для мостищан є 11 червня – День міста Мостиська. Щороку цей день приносить жителям та гостям веселий настрій та багато цікавих розваг.

Кожен, хто приїжджає до м. Мостиська, знаходить цікаве для себе. Сучасна туристична інфраструктура дозволяє організувати відпочинок на належному рівні. У місті працює ряд засобів розміщення, серед них мотелі «Мостнафта», «Форум-плюс», готель «Гостинний двір», відпочинковий комплекс «Скирта». Серед закладів харчування заслуговують на увагу піцерія «Palermo» та «Gold», кафе «Галактика», «Легенда», кафе-бар «Корона», «Європа», «Оазис», ресторан «Мрія», нічний клуб «Цитадель», ресторанный комплекс «Папілон» та «Мисливець» [4].

У Мостиськах створено декілька туристичних маршрутів, які включають пам'ятки як самого міста, так і його околиць:

- *Мостищина історична* (історико-краєзнавчий музей «Мостищина», церкви та костели міста, Рудниківський палац);
- *Літературно-мистецька Мостищина* (с. Бортятино – с. Дмитровичі – м. Судова Вишня – м. Мостиська – с. Новосілки – с. Хідновичі);
- *Фортеці Перемишль*;
- *Шлях Святого Якова в Україні* [5].

Мостиська мають значний потенціал для розвитку туризму. Наявність на території міста цікавих пам'яток історії та культури, різноманітність сакральних об'єктів, багатство архітектурних пам'яток, релігійних традицій робить Мостиська дуже привабливим у контексті розвитку туризму. Одним із шляхів приваблення туристів до міста є популяризація самотутніх об'єктів історико-культурної спадщини, чисельних мистецьких фестивалів, наявних туристичних маршрутів, старовинних місцевих традицій. Досліджені історичні пам'ятки міста у перспективі можуть бути використані під час розробки і формування нових туристичних маршрутів. Залучення історичних пам'яток у сферу туризму зможе надати їм «нового життя».

У місті розвинена мережа готелів та закладів харчування, які можуть обслуговувати як окремих мандрівників, так і туристичні групи. Варто пам'ятати, що Мостиський район є прикордонним до сусідньої Польщі (як кажуть «рукою подати»). Щодня через Мостиську митницю проїжджають сотні одиниць автотранспорту – з людьми, з вантажами в Україну і з України в європейські країни. Специфіка прикордоння, сприяючи інтеграції української економіки в європейську, не може не позначитися позитивно на економіці Мостищини, адже дає велику можливість у місті та районі для розвитку транскордонного співробітництва як в цілому, так і в галузі туризму зокрема.

Вважаємо, що доцільним було б створити спільні з Польщею культурно-пізнавальний історичний тур із включенням туристичного маршруту «Фортеці Перемишль». Також у перспективах розвитку туризму у

цьому районі варто розробити велотури, які б пролягали через Мостиський район і перетинаючи прикордонний пункт Шегіні продовжувалися у Польщі, а саме у місті Перемишль. Ще однією актуальною ідеєю для туристичного транскордонного співробітництва на Мостищині є розвиток ностальгійного туризму, оскільки на цій території зберіглося чимало визначних та цінних пам'яток польського, німецького, австрійського, єврейського народів.

Висновки. Підсумовуючи, варто зазначити, що Мостиська мають всі передумови для розвитку як внутрішнього, так і транскордонного культурно-пізнавального, фестивального та ностальгійного видів туризму. Такі туристичні ініціативи здатні не лише пробуджувати інтерес до окремих рекреаційних ресурсів, сприяти поживленню економічного розвитку регіонів, але й робити маловідомі куточки України привабливими для туристів.

Список використаних джерел:

1. Андрощук О.В. *Мостиська* // *Енциклопедія історії України: Інститут історії України НАН України*. – К.: Наук. думка, 2010.
2. Калита Н. *Географія Мостиського району* / Н. Калита. – Мостиська: Ретоприн, 2002. – 47 с.
3. Мартин Б. *Мостиська і Мостищина* / Б. Мартин. – Мостиська, 2009.
4. *Офіційний сайт Мостиської міської ради* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mostyska-miska-rada.lviv.ua/?q=pobachyty>.
5. *Офіційний сайт Мостиської районної державної адміністрації* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mostyska.loda.gov.ua/sotsialna-sfera/kultura/turizm/>.
6. *Портал міста Мостиська* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mostyska.net.ua/>.
7. Саган І. *Видатні постаті на карті Мостищини* / І. Саган. – Мостиська, 1993. – 100 с.
8. Саган І. *Краєзнавчі оповіді* / І. Саган. – Мостиська, 2008. – 65 с.
9. Саган І. *Мостиська. Нарис історії* / І. Саган. – Мостиська, 2008. – 44 с.
10. Саган І. *Мостищина: краєзнавчі розмаїтості* / І. Саган. – Мостиська, 1994. – 98 с.
11. *У Гусакові провели традиційну ходу з Яблуневою ялинкою* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mostyska.loda.gov.ua/u-gusakovi-proveli-traditsiynu-hodu-z-yablunevoyu-yalinkoyu/>.